

USTAWA
z dnia 17 maja 1989 r.
Prawo geodezyjne i kartograficzne.*
(tekst jednolity)

Rozdział 1
Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa reguluje sprawy geodezji i kartografii, krajowego systemu informacji o terenie, ewidencji gruntów i budynków, inwentaryzacji i ewidencji sieci uzbrojenia terenu, rozgraniczania nieruchomości, państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego oraz uprawnień do wykonywania prac geodezyjnych i kartograficznych.

Art. 2. Ilekroć w ustawie jest mowa o:

- 1) pracach geodezyjnych - rozumie się przez to projektowanie i wykonywanie pomiarów geodezyjnych, wykonywanie zdjęć lotniczych, dokonywanie obliczeń, sporządzanie i przetwarzanie dokumentacji geodezyjnej, a także zakładanie i aktualizację baz danych, pomiary i opracowania fotogrametryczne, grawimetryczne, magnetyczne i astronomiczne związane z realizacją zadań w dziedzinie geodezji i kartografii oraz krajowego systemu informacji o terenie,
- 2) pracach kartograficznych - rozumie się przez to opracowywanie, merytoryczne i techniczne redagowanie map i opracowań pochodnych oraz ich reprodukcje,
- 3) (skreślony),
- 4) osnowach geodezyjnych - rozumie się przez to usystematyzowany zbiór punktów geodezyjnych, dla których określono matematycznie ich wzajemne położenie i dokładność usytuowania,
- 5) znakach geodezyjnych - rozumie się przez to znaki z trwałego materiału, określające położenie punktów osnowy geodezyjnej,
- 6) mapie topograficznej - rozumie się przez to opracowanie kartograficzne o treści przedstawiającej elementy środowiska geograficznego powierzchni Ziemi i ich przestrzenne związki,
- 7) mapie zasadniczej - rozumie się przez to wielkoskalowe opracowanie kartograficzne, zawierające aktualne informacje o przestrzennym rozmieszczeniu obiektów ogólnogeograficznych oraz elementach ewidencji gruntów i budynków, a także sieci uzbrojenia terenu: nadziemnych, naziemnych i podziemnych,
- 8) ewidencji gruntów i budynków (katastrze nieruchomości) - rozumie się przez to jednolity dla kraju, systematycznie aktualizowany zbiór informacji o gruntach, budynkach i lokalach, ich właścicielach oraz o innych osobach fizycznych lub prawnych władających tymi gruntami, budynkami i lokalami,
- 9) terenach zamkniętych - rozumie się przez to tereny o charakterze zastrzeżonym ze względu na obronność i bezpieczeństwo państwa, określone przez właściwych ministrów i kierowników urzędów centralnych,
- 10) państwowym zasobie geodezyjnym i kartograficznym - rozumie się przez to zbiór map oraz materiałów fotogrametrycznych, teledetekcyjnych, rejestrów, wykazów, informatycznych baz danych, katalogów danych geodezyjnych i innych opracowań powstałych w wyniku wykonania prac geodezyjnych i kartograficznych,
- 11) sieci uzbrojenia terenu - rozumie się przez to wszelkiego rodzaju nadziemne, naziemne i podziemne przewody i urządzenia: wodociągowe, kanalizacyjne, gazowe, ciepłne, telekomunikacyjne, elektroenergetyczne i inne, z wyłączeniem urządzeń melioracji szczegółowych, a także podziemne budowle, jak: tunele, przejścia, parkingi, zbiorniki itp.,
- 12) gleboznawczej klasyfikacji gruntów - rozumie się przez to podział gleb na klasy bonitacyjne ze względu na ich jakość produkcyjną, ustaloną na podstawie cech genetycznych gleb,

13) powszechnej taksacji nieruchomości - rozumie się przez to wycenę nieruchomości, realizowaną według odrębnych przepisów,

14) geodezyjnej ewidencji sieci uzbrojenia terenu - rozumie się przez to uporządkowany zbiór danych przestrzennych i opisowych sieci uzbrojenia terenu, a także informacje o podmiotach władających siecią,

15) systemie informacji o terenie - rozumie się przez to bazę danych przestrzennych dotyczących określonego obszaru oraz procedury i techniki służące systematycznemu zbieraniu, aktualizowaniu i udostępnianiu danych.

Art. 3. 1. Podstawę do wykonywania prac geodezyjnych i kartograficznych stanowią osnowy geodezyjne opracowane w państwowym systemie odniesień przestrzennych.

2. Osnowy geodezyjne zakłada się i aktualizuje dla obszaru całego kraju.

3. Projekty osnów geodezyjnych są zatwierdzane przez:

1) Głównego Geodetę Kraju w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej - w zakresie osnów podstawowych,

2) starostów - w zakresie osnów szczegółowych.

4. Przepisy ust. 1, 2 i ust. 3 pkt 1 stosuje się odpowiednio do osnów grawimetrycznych i magnetycznych.

5. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, państwowy system odniesień przestrzennych obowiązujący na terenie całego kraju, uwzględniając jego parametry techniczne oraz warunki stosowania.

Art. 4. 1. Dla obszaru całego kraju sporządza się i aktualizuje ewidencję gruntów i budynków, mapę zasadniczą oraz mapy topograficzne, stanowiące podstawę do wykonywania innych rodzajów map.

2. Dla terenów zamkniętych, zamiast mapy zasadniczej, sporządza się odrębne mapy zawierające w swojej treści również sieć podziemnego uzbrojenia terenu. Sporządzanie i aktualizowanie tych map oraz ustalanie granic terenów zamkniętych należy do właściwych ministrów i kierowników urzędów centralnych.

2a. Tereny zamknięte są ustalane przez właściwych ministrów i kierowników urzędów centralnych w drodze decyzji. W decyzji tej określone są również granice terenu zamkniętego. Dokumentacja geodezyjna określająca przebieg granic i powierzchnię terenu zamkniętego przekazywana jest przez organy wydające decyzje o zamknięciu terenu właściwym terytorialnie starostom w trybie art. 22.

2b. Właściwi ministrowie i kierownicy urzędów centralnych zawiadamiają Głównego Geodetę Kraju o ustaleniu terenu zamkniętego oraz podają klauzulę tajności informacji dotyczących obiektów znajdujących się na tym terenie.

2c. Jeżeli teren utracił charakter terenu zamkniętego, zarządzający nim obowiązany jest przekazać właściwemu staroście dokumentację geodezyjną i kartograficzną oraz sporządzone mapy w celu włączenia ich do państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego.

3. Koszty zakładania osnów geodezyjnych, sporządzania mapy zasadniczej, ewidencji gruntów i budynków oraz map topograficznych, a także systemu informacji o terenie, pokrywa się z budżetu państwa oraz ze środków Funduszu Gospodarki Zasobem Geodezyjnym i Kartograficznym. W kosztach tych, celem realizacji zadań własnych, mogą uczestniczyć jednostki samorządu terytorialnego lub inni inwestorzy.

Art. 5. Dane zawarte w ewidencji gruntów i budynków, ewidencji sieci uzbrojenia terenu oraz inne dane zawarte w państwowym zasobie geodezyjnym i kartograficznym stanowią podstawę do założenia krajowego systemu informacji o terenie.

Rozdział 2

Służba Geodezyjna i Kartograficzna

Art. 6. 1. Centralnym organem administracji rządowej właściwym w sprawach geodezji i kartografii jest Główny Geodeta Kraju.

2. Nadzór nad Głównym Geodetą Kraju sprawuje minister właściwy do spraw architektury i budownictwa.
3. Główny Geodeta Kraju wykonuje swoje zadania przy pomocy Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.
4. Organizację Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii określa statut nadany przez Prezesa Rady Ministrów, w drodze rozporządzenia.
5. Organizację wewnętrzną i szczegółowy zakres zadań Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii określa Główny Geodeta Kraju w regulaminie organizacyjnym.
6. (skreślony).

Art. 6a. 1. Służbę Geodezyjną i Kartograficzną stanowią:

1) organy nadzoru geodezyjnego i kartograficznego:

a) Główny Geodeta Kraju,

b) wojewoda wykonujący zadania przy pomocy wojewódzkiego inspektora nadzoru geodezyjnego i kartograficznego jako kierownika inspekcji geodezyjnej i kartograficznej, wchodzącej w skład zespolonej administracji rządowej w województwie,

2) organy administracji geodezyjnej i kartograficznej:

a) marszałek województwa wykonujący zadania przy pomocy geodety województwa wchodzącego w skład urzędu marszałkowskiego,

b) starosta wykonujący zadania przy pomocy geodety powiatowego wchodzącego w skład starostwa powiatowego.

2. Wojewódzki inspektor nadzoru geodezyjnego i kartograficznego wykonuje w imieniu wojewody zadania i kompetencje Służby Geodezyjnej i Kartograficznej określone w ustawie i przepisach odrębnych.

3. Zadania organów określonych w ust. 1 pkt 2 wykonywane są jako zadania z zakresu administracji rządowej.

4. Starosta na wniosek gminy powierza wójtowi (burmistrzowi, prezydentowi miasta), w drodze porozumienia, prowadzenie spraw należących do zakresu jego zadań i kompetencji, w tym wydawanie decyzji administracyjnych, po spełnieniu warunków, o których mowa w ust. 6.

5. Wójt (burmistrz, prezydent miasta) prowadzi sprawy powierzone na podstawie ust. 4 przy pomocy geodety gminnego wchodzącego w skład urzędu gminy.

6. Minister właściwy do spraw architektury i budownictwa określi, w drodze rozporządzenia, warunki organizacyjne, kadrowe i techniczne, jakie powinny zostać spełnione przez gminy wnioskujące o przejęcie określonych w ustawie zadań i kompetencji.

Art. 6b. Głównego Geodetę Kraju powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw architektury i budownictwa.

Art. 6c. Minister właściwy do spraw architektury i budownictwa określi, w drodze rozporządzenia, wymagania, jakim powinni odpowiadać wojewódzcy inspektorzy nadzoru geodezyjnego i kartograficznego, geodeci województw, geodeci powiatowi i geodeci gminni.

Art. 7. 1. Do zadań Służby Geodezyjnej i Kartograficznej należy w szczególności:

1) realizacja polityki państwa w zakresie geodezji i kartografii,

2) organizowanie i finansowanie prac geodezyjnych i kartograficznych, w tym:

a) rejestracji stanów prawnych i faktycznych nieruchomości (kataster),

b) pomiarów geodezyjnych i opracowań kartograficznych,

c) fotogrametrycznych zdjęć powierzchni kraju i opracowań fotogrametrycznych,

d) wydawania urzędowych map i atlasów terytorium Polski,

e) prowadzenia krajowego systemu informacji o terenie,

3) administrowanie państwowym zasobem geodezyjnym i kartograficznym i jego aktualizacja,

4) kontrolowanie urzędów, instytucji publicznych i przedsiębiorców w zakresie przestrzegania przepisów dotyczących geodezji i kartografii,

5) opracowanie wytycznych dotyczących powszechnej taksacji nieruchomości i jej nadzorowanie,

- 6) prowadzenie państwowego rejestru granic oraz powierzchni jednostek podziału terytorialnego kraju,
- 7) sporządzanie map topograficznych i tematycznych kraju oraz mapy zasadniczej,
- 8) nadawanie, do czasu utworzenia odpowiednich samorządów zawodowych, uprawnień zawodowych w dziedzinie geodezji i kartografii, prowadzenie rejestru osób uprawnionych oraz współpraca z tymi samorządami zawodowymi,
- 9) współpraca z wyspecjalizowanymi w dziedzinie geodezji i kartografii organizacjami krajowymi, międzynarodowymi i regionalnymi oraz organami i urzędami innych krajów,
- 10) inicjowanie prac naukowych i badawczo-rozwojowych w zakresie standardów organizacyjno-technicznych oraz zastosowania metod informatycznych, fotogrametrycznych i satelitarnych w dziedzinie geodezji i kartografii oraz w krajowym systemie informacji o terenie,
- 11) prowadzenie spraw związanych z ochroną informacji niejawnych w działalności geodezyjnej i kartograficznej,
- 12) przygotowanie organizacyjno-techniczne i wdrożenie katastru.

2. Minister właściwy do spraw architektury i budownictwa, w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej, określi, w drodze rozporządzenia, rodzaje materiałów geodezyjnych i kartograficznych, które ze względu na ochronę interesów państwa lub interesu społecznego oznaczają się klauzulą "poufne".

Art. 7a. Główny Geodeta Kraju wykonuje zadania określone w ustawie, a w szczególności:

- 1) nadzoruje realizację polityki państwa w zakresie geodezji i kartografii,
- 2) pełni funkcję organu wyższego stopnia w rozumieniu Kodeksu postępowania administracyjnego w stosunku do wojewódzkich inspektorów nadzoru geodezyjnego i kartograficznego, a także nadzoruje i kontroluje ich działania,
- 3) prowadzi centralny zasób geodezyjny i kartograficzny oraz dysponuje środkami Centralnego Funduszu Gospodarki Zasobem Geodezyjnym i Kartograficznym,
- 4) zakłada podstawowe osnowy geodezyjne, grawimetryczne i magnetyczne,
- 5) opracowuje zasady dotyczące techniczno-organizacyjnego przygotowania katastru oraz współdziała w jego tworzeniu,
- 6) prowadzi państwowy rejestr granic i powierzchni Rzeczypospolitej Polskiej oraz poszczególnych województw,
- 7) ewidencjonuje systemy informacji o terenie o znaczeniu ogólnopaństwowym oraz współpracuje z innymi resortami w zakładaniu i prowadzeniu systemów informacji geograficznej,
- 8) współpracuje z wyspecjalizowanymi w dziedzinie geodezji i kartografii organizacjami międzynarodowymi, regionalnymi oraz organami i urzędami innych krajów,
- 9) inicjuje prace naukowe i badawczo-rozwojowe w zakresie standardów organizacyjno-technicznych oraz zastosowania metod informatycznych, fotogrametrycznych i satelitarnych w dziedzinie geodezji i kartografii oraz w krajowym systemie informacji o terenie,
- 10) nadaje uprawnienia zawodowe w dziedzinie geodezji i kartografii, prowadzi rejestr osób uprawnionych oraz współpracuje z samorządami i organizacjami zawodowymi geodetów i kartografów,
- 11) prowadzi sprawy związane z ochroną informacji niejawnych w działalności geodezyjnej i kartograficznej,
- 12) opracowuje wytyczne dotyczące powszechnej taksacji nieruchomości i nadzoruje jej przebieg,
- 13) współdziała z organami administracji geodezyjnej i kartograficznej przy wykonywaniu:
 - a) fotogrametrycznych zdjęć powierzchni kraju,
 - b) map topograficznych,
 - c) map tematycznych,
 - d) opracowań fotogrametrycznych,

- 14) wykorzystuje mapy topograficzne i tematyczne, o których mowa w art. 7c pkt 2, do sporządzania map topograficznych i tematycznych kraju,
- 15) prowadzi sprawy związane z nazewnictwem geograficznym, w tym państwowy rejestr nazw geograficznych,
- 16) opracowuje zasady dotyczące uzgodnień co do usytuowania projektowanych sieci uzbrojenia terenu.

Art. 7b. 1. Wojewódzki inspektor nadzoru geodezyjnego i kartograficznego działający w imieniu wojewody wykonuje zadania nie zastrzeżone na rzecz organów administracji geodezyjnej i kartograficznej, a w szczególności:

- 1) kontroluje przestrzeganie i stosowanie przepisów ustawy, a w szczególności:
 - a) zgodność wykonywania prac geodezyjnych i kartograficznych z przepisami ustawy,
 - b) posiadanie uprawnień zawodowych przez osoby wykonujące samodzielne funkcje w dziedzinie geodezji i kartografii,
- 2) kontroluje działania administracji geodezyjnej i kartograficznej,
- 3) współdziała z Głównym Geodetą Kraju oraz organami kontroli państwowej w zakresie właściwości nadzoru geodezyjnego i kartograficznego,
- 4) ewidencjonuje lokalne systemy informacji o terenie oraz przechowuje kopie zabezpieczające bazy danych, w tym w szczególności bazy danych ewidencji gruntów i budynków,
- 5) prowadzi rejestr granic i powierzchni jednostek zasadniczego podziału terytorialnego państwa w zakresie dotyczącym województwa,
- 6) na wniosek starosty wyraża opinię o przygotowaniu gminy do przejścia zadań w trybie art. 6a ust. 4.

2. W rozumieniu Kodeksu postępowania administracyjnego wojewódzki inspektor nadzoru geodezyjnego i kartograficznego jest organem:

- 1) pierwszej instancji w sprawach określonych w ustawie,
- 2) wyższego stopnia w stosunku do organów administracji geodezyjnej i kartograficznej.

Art. 7c. Do zadań marszałka województwa należy w szczególności:

- 1) prowadzenie wojewódzkiego zasobu geodezyjnego i kartograficznego, a także dysponowanie środkami wojewódzkiego Funduszu Gospodarki Zasobem Geodezyjnym i Kartograficznym,
- 2) zlecenie wykonania i udostępnianie map topograficznych i tematycznych dla obszarów właściwych województw,
- 3) prowadzenie wojewódzkich baz danych wchodzących w skład krajowego systemu informacji o terenie,
- 4) analiza zmian w strukturze agrarnej oraz programowanie i koordynacja prac urzędniowo-rolnych,
- 5) monitorowanie zmian w sposobie użytkowania gruntów oraz ich bonitacji.

Art. 7d. Do zadań starosty należy w szczególności:

- 1) prowadzenie powiatowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego, w tym ewidencji gruntów i budynków, gleboznawczej klasyfikacji gruntów i geodezyjnej ewidencji sieci uzbrojenia terenu oraz dysponowanie środkami powiatowego Funduszu Gospodarki Zasobem Geodezyjnym i Kartograficznym,
- 2) uzgadnianie usytuowania projektowanych sieci uzbrojenia terenu,
- 3) zakładanie osnów szczegółowych,
- 4) zakładanie i aktualizacja mapy zasadniczej,
- 5) przeprowadzanie powszechnej taksacji nieruchomości oraz opracowywanie i prowadzenie map i tabel taksacyjnych dotyczących nieruchomości,
- 6) ochrona znaków geodezyjnych, grawimetrycznych i magnetycznych,
- 7) prowadzenie powiatowych baz danych wchodzących w skład krajowego systemu informacji o terenie.

Art. 8. 1. Przy Głównym Geodecie Kraju działają:

- 1) Państwowa Rada Geodezyjna i Kartograficzna jako organ doradczy i opiniodawczy,

2) Komisja Standaryzacji Nazw Geograficznych poza Granicami Polski.

2. Główny Geodeta Kraju określa skład osobowy Rady i Komisji, o których mowa w ust. 1 i 3.

3. Minister właściwy do spraw architektury i budownictwa określi, w drodze rozporządzenia, tryb i zakres działania Państwowej Rady Geodezyjnej i Kartograficznej i Komisji Standaryzacji Nazw Geograficznych poza Granicami Polski oraz zasady wynagradzania ich członków.

Art. 9. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, sposób, tryb i zakres przeprowadzania kontroli, o której mowa w art. 7 ust. 1 pkt 4, przez organy służby geodezyjnej i kartograficznej, a w szczególności podział zadań kontrolnych pomiędzy poszczególne organy służby oraz ich obowiązki i uprawnienia podczas wykonywania kontroli.

Art. 10. 1. Minister Obrony Narodowej w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami i kierownikami urzędów centralnych określi, w drodze rozporządzenia, tereny zamknięte niezbędne dla obronności państwa, na których nadzoruje prace geodezyjne i kartograficzne.

1a. Minister Obrony Narodowej w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw architektury i budownictwa określi, w drodze rozporządzenia, zakres i tryb sprawowania nadzoru nad pracami geodezyjnymi i kartograficznymi na terenach, o których mowa w ust. 1.

2. Prawo wykonywania fotogrametrycznych i teledetekcyjnych zdjęć lotniczych na terytorium państwa przysługuje jednostkom organizacyjnym podległym Ministrowi Obrony Narodowej w zakresie obronności państwa, a w pozostałym zakresie geodezyjnym i kartograficznym jednostkom organizacyjnym.

3. Wykonawca fotogrametrycznych i teledetekcyjnych zdjęć lotniczych, w czasie nie krótszym niż 7 dni przed planowanym terminem nalotu, zobowiązany jest poinformować właściwy organ Ministerstwa Obrony Narodowej o swoim zamiarze wykonania zdjęć wskazanego w zawiadomieniu obszaru.

4. Wykonawca zdjęć lotniczych ich negatywy obowiązany jest przekazać do państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego.

5. Minister Obrony Narodowej w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw architektury i budownictwa określi, w drodze rozporządzenia, sposób pozyskiwania i rejestrowania oraz warunki udostępniania fotogrametrycznych i teledetekcyjnych zdjęć lotniczych, a także zdjęć satelitarnych.

6. Do jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej, wykonujących prace geodezyjne i kartograficzne, oraz innych wykonawców działających na zlecenie tych jednostek nie stosuje się przepisów art. 6 i art. 7 ust. 1, art. 9, 12, 18, art. 19 ust. 1 pkt 1 i 4 oraz ust. 2, art. 42-46, 49 i art. 50 ust. 2.

Rozdział 3

Prace geodezyjne i kartograficzne

Art. 11. Prace geodezyjne i kartograficzne wykonują podmioty prowadzące działalność gospodarczą, a także inne jednostki organizacyjne utworzone zgodnie z przepisami prawa, jeżeli przedmiot ich działania obejmuje prowadzenie tych prac.

Art. 12. Wykonawca prac geodezyjnych i kartograficznych jest obowiązany zgłosić do organów, o których mowa w art. 40 ust. 3, prace przed przystąpieniem do ich wykonania, a po wykonaniu prac przekazać powstałe materiały lub informacje o tych materiałach do państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego.

Art. 13. 1. Osoby wykonujące prace geodezyjne i kartograficzne mają prawo:

- 1) wstępu na grunt i do obiektów budowlanych oraz dokonywania niezbędnych czynności związanych z wykonywanymi pracami,
- 2) dokonywania przecinek drzew i krzewów, niezbędnych do wykonania prac geodezyjnych,
- 3) nieodpłatnego umieszczania na gruntach i obiektach budowlanych znaków geodezyjnych, grawimetrycznych i magnetycznych oraz urządzeń zabezpieczających te znaki,
- 4) umieszczania na gruntach i obiektach budowlanych budowli triangulacyjnych.

2. Uprawnienia, o których mowa w ust. 1, nie naruszają:

1) przepisów o ochronie zabytków, ochronie i kształtowaniu środowiska, ochronie przyrody, zagospodarowaniu lasów i o drogach publicznych,

2) przywilejów i immunitetów przysługujących obcym przedstawicielstwom dyplomatycznym, misjom specjalnym i urzędom konsularnym, a także członkom ich personelu oraz innym osobom korzystającym z przywilejów i immunitetów na podstawie ustaw, umów lub powszechnie uznanych zwyczajów międzynarodowych.

3. Na terenach zamkniętych prace geodezyjne mogą być wykonywane tylko przez wykonawców działających na zlecenie organów, które wydały decyzję o zamknięciu terenu, lub za ich zgodą.

Art. 14. Właściciel lub inna osoba władająca nieruchomością są obowiązani umożliwić podmiotom i jednostkom organizacyjnym, o których mowa w art. 11, wykonanie prac geodezyjnych i kartograficznych określonych w art. 13 ust. 1.

Art. 15. 1. Znaki geodezyjne, urządzenia zabezpieczające te znaki oraz budowle triangulacyjne podlegają ochronie.

2. W miarę potrzeby może być wydzielony na gruncie, za odszkodowaniem, obszar niezbędny do ochrony znaku geodezyjnego oraz budowli triangulacyjnej. Na obszarze tym nie mogą być wykonywane czynności, które zagrażałyby znakowi geodezyjnemu i budowli triangulacyjnej.

3. Właściciel lub inna osoba władająca nieruchomością, na której znajdują się znaki geodezyjne, urządzenia zabezpieczające te znaki oraz budowle triangulacyjne, są obowiązani:

1) nie dokonywać czynności powodujących ich zniszczenie, uszkodzenie lub przemieszczenie,

2) niezwłocznie zawiadomić właściwego starostę o ich zniszczeniu, uszkodzeniu, przemieszczeniu lub zagrożeniu przez nie bezpieczeństwu życia lub mienia.

4. Przepis ust. 1-3 stosuje się odpowiednio do znaków grawimetrycznych i magnetycznych.

Art. 16. 1. Szkody wyrządzone w związku z wykonywaniem prac geodezyjnych i kartograficznych podlegają naprawieniu na zasadach prawa cywilnego.

2. W razie ograniczenia korzystania z nieruchomości przy wykonywaniu czynności określonych w art. 13 ust. 1 pkt 3 i 4, właścicielowi lub innej osobie władającej nieruchomością przysługuje wynagrodzenie.

Art. 17. Przedstawianie na mapach przedmiotów sporów międzynarodowych ustala minister właściwy do spraw architektury i budownictwa w uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw zagranicznych.

Art. 18. Reprodukowanie, rozpowszechnianie i rozprowadzanie map, materiałów fotogrametrycznych i teledetekcyjnych, stanowiących państwowy zasób geodezyjny i kartograficzny, wymaga zezwolenia Głównego Geodety Kraju - w zakresie zasobu centralnego, marszałka województwa - w zakresie zasobu wojewódzkiego oraz starosty - w zakresie zasobu powiatowego.

Art. 19. 1. Minister właściwy do spraw architektury i budownictwa określa, w drodze rozporządzenia:

1) szczegółowe zasady i tryb zgłaszania prac geodezyjnych i kartograficznych oraz przekazywania materiałów i informacji powstałych w wyniku tych prac do państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego, a także rodzaje prac nie podlegających zgłaszaniu i materiałów nie podlegających przekazywaniu, oraz rejestrowania systemów i przechowywania kopii zabezpieczających bazy danych systemu informacji o terenie oraz ogólnych warunków umów o udostępnianie tych baz,

2) sposób i tryb ochrony znaków geodezyjnych, grawimetrycznych i magnetycznych oraz rodzaje znaków nie podlegających ochronie,

3) w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej, rodzaje prac geodezyjnych i kartograficznych mających znaczenie dla obronności i bezpieczeństwa państwa oraz szczegółowe zasady współdziałania między Służbą Geodezyjną i Kartograficzną i Służbą Topograficzną Wojska Polskiego w zakresie wykonywania tych prac, a także wzajemnego przekazywania materiałów,

- 4) standardy techniczne dotyczące geodezji, kartografii oraz krajowego systemu informacji o terenie,
 - 5) w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej, rodzaje map, materiałów fotogrametrycznych i teledetekcyjnych, których reprodukcje, rozpowszechnianie i rozprowadzanie wymaga zezwolenia, oraz tryb udzielania tych zezwoleń.
2. Szczegółowe zasady wykonywania specjalistycznych prac geodezyjnych i kartograficznych, przeznaczonych na potrzeby resortów, określają właściwi ministrowie i kierownicy urzędów centralnych w porozumieniu z Głównym Geodetą Kraju.

Rozdział 4

Ewidencja gruntów i budynków

Art. 20. 1. Ewidencja gruntów i budynków obejmuje informacje dotyczące:

- 1) gruntów - ich położenia, granic, powierzchni, rodzajów użytków gruntowych oraz ich klas gleboznawczych, oznaczenia ksiąg wieczystych lub zbiorów dokumentów, jeżeli zostały założone dla nieruchomości, w skład której wchodzi grunty,
- 2) budynków - ich położenia, przeznaczenia, funkcji użytkowych i ogólnych danych technicznych,
- 3) lokali - ich położenia, funkcji użytkowych oraz powierzchni użytkowej.

2. W ewidencji gruntów i budynków wykazuje się także:

- 1) właściciela, a w odniesieniu do gruntów państwowych i samorządowych - inne osoby fizyczne lub prawne, w których władaniu znajdują się grunty i budynki lub ich części,
- 2) miejsce zamieszkania lub siedzibę osób wymienionych w pkt 1,
- 3) informacje o wpisaniu do rejestru zabytków,
- 4) wartość nieruchomości.

3. Grunty rolne i leśne obejmuje się gleboznawczą klasyfikacją gruntów, przeprowadzaną w sposób jednolity dla całego kraju, na podstawie urzędowej tabeli klas gruntów.

3a. Ewidencję gruntów i budynków, w części dotyczącej lasów, prowadzi się z uwzględnieniem przepisów o lasach.

4. Rada Ministrów może rozszerzyć, w drodze rozporządzenia, zakres informacji objętych ewidencją gruntów i budynków.

Art. 21. Podstawę planowania gospodarczego, planowania przestrzennego, wymiaru podatków i świadczeń, oznaczania nieruchomości w księgach wieczystych, statystyki publicznej i gospodarki nieruchomościami stanowią dane zawarte w ewidencji gruntów i budynków.

Art. 22. 1. Ewidencję gruntów i budynków oraz gleboznawczą klasyfikację gruntów prowadzą starostowie.

2. Osoby, o których mowa w art. 20 ust. 2 pkt 1 i art. 51, są obowiązane zgłaszać właściwemu staroście wszelkie zmiany danych objętych ewidencją gruntów i budynków, w terminie 30 dni licząc od dnia powstania tych zmian. Obowiązek ten nie dotyczy zmian danych objętych ewidencją gruntów i budynków, wynikających z decyzji właściwych organów.

3. Na żądanie starosty osoby, o których mowa w art. 20 ust. 2 pkt 1 i art. 51, zgłaszające zmiany są obowiązane dostarczyć dokumenty geodezyjne, kartograficzne i inne niezbędne do wprowadzenia zmian w ewidencji gruntów i budynków.

Art. 23. Właściwe organy, sądy i kancelarie notarialne przesyłają staroście odpisy prawomocnych decyzji i orzeczeń oraz odpisy aktów notarialnych, z których wynikają zmiany danych objętych ewidencją gruntów i budynków, w terminie 30 dni od dnia uprawomocnienia się decyzji, orzeczenia lub sporządzenia aktu notarialnego.

Art. 24. 1. Informacje o gruntach, budynkach i lokalach zawiera operat ewidencyjny, który składa się z map, rejestrów i dokumentów uzasadniających wpisy do tych rejestrów.

2. Informacje o gruntach, budynkach i lokalach zawarte w operacie ewidencyjnym są jawne. Informacji tych udziela się odpłatnie.

3. Wyrisy i wypisy z operatu ewidencyjnego są wydawane przez organ prowadzący ewidencję gruntów i budynków odpłatnie na żądanie właścicieli lub osób fizycznych i prawnych, w których

władaniu znajduje się grunt, budynek lub lokal, osób fizycznych i prawnych oraz innych jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej, które mają interes prawny w tym zakresie, a także na żądanie zainteresowanych organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego.

4. Starosta zapewnia nieodpłatnie gminom bezpośredni dostęp do bazy danych ewidencji gruntów i budynków bez prawa ich udostępniania osobom trzecim.

Art. 25. 1. Na podstawie danych z ewidencji gruntów i budynków sporządza się terenowe i krajowe zestawienia zbiorcze danych objętych tą ewidencją.

2. Starostowie sporządzają gminne i powiatowe, a marszałkowie województw wojewódzkie zestawienia zbiorcze danych objętych ewidencją gruntów i budynków.

3. Główny Geodeta Kraju sporządza, na podstawie zestawień wojewódzkich, krajowe zestawienia zbiorcze danych objętych ewidencją gruntów i budynków.

Art. 26. 1. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi w drodze rozporządzenia:

1) urzędową tabelę klas gruntów,

2) sposób i tryb przeprowadzania gleboznawczej klasyfikacji gruntów, rodzaje gruntów wyłączonych z klasyfikacji, a także szczegółowe warunki, jakim powinny odpowiadać podmioty wykonujące tę klasyfikację.

2. Minister właściwy do spraw architektury i budownictwa w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia, sposób zakładania i prowadzenia ewidencji gruntów i budynków oraz szczegółowy zakres informacji objętych tą ewidencją, sposób i terminy sporządzania powiatowych, wojewódzkich i krajowych zestawień zbiorczych danych objętych tą ewidencją, a także rodzaje budynków i lokali, które nie będą wykazywane w ewidencji.

2a. Minister właściwy do spraw architektury i budownictwa określi, w drodze rozporządzenia, sposób ewidencjonowania przez Służbę Geodezyjną i Kartograficzną przebiegu granic i powierzchni jednostek podziału terytorialnego państwa.

3. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, sposób wykazywania w ewidencji gruntów i budynków danych odnoszących się do gruntów, budynków i lokali znajdujących się na terenach zamkniętych, a w szczególności wskaże dane przekazywane do ewidencji gruntów i budynków, tryb przekazywania zmian oraz sprecyzuje sposób postępowania w przypadku utraty przez teren charakteru zamkniętego.

Rozdział 5

Inwentaryzacja i ewidencja sieci uzbrojenia terenu

Art. 27. 1. Sieć uzbrojenia terenu podlega inwentaryzacji i ewidencji.

2. Inwestorzy są obowiązani:

1) uzgadniać usytuowanie projektowanych sieci uzbrojenia terenu z właściwymi starostami,

2) zapewnić wyznaczenie, przez jednostki uprawnione do wykonywania prac geodezyjnych, usytuowania obiektów budowlanych wymagających pozwolenia na budowę, a po zakończeniu ich budowy - dokonanie geodezyjnych pomiarów powykonawczych i sporządzenie związanej z tym dokumentacji.

3. Geodezyjne pomiary powykonawcze sieci podziemnego uzbrojenia terenu, układanej w wykopach otwartych, należy wykonać przed ich zakryciem.

Art. 28. 1. Starostowie przy pomocy zespołów uzgadniania dokumentacji projektowej koordynują uzgadnianie usytuowania projektowanych sieci uzbrojenia terenu.

2. Ewidencja sieci uzbrojenia terenu obejmuje:

1) ewidencję geodezyjną, zawierającą dane geodezyjne dotyczące sieci,

2) ewidencję branżową, zawierającą podstawowe charakterystyki branżowe sieci.

3. Założenie i prowadzenie ewidencji sieci uzbrojenia terenu zapewniają:

1) starostowie - w zakresie ewidencji geodezyjnej,

2) inne właściwe organy albo zainteresowani ministrowie i kierownicy urzędów centralnych - w zakresie ewidencji branżowej.

4. Minister właściwy do spraw architektury i budownictwa określi, w porozumieniu z właściwymi ministrami i kierownikami urzędów centralnych, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady i tryb zakładania i prowadzenia geodezyjnej ewidencji sieci uzbrojenia terenu, uzgadniania usytuowania projektowanych sieci oraz współdziałania między jednostkami prowadzącymi ewidencję geodezyjną i jednostkami prowadzącymi ewidencję branżową sieci, a także organizację, kompetencje oraz sposób wynagradzania zespołów, o których mowa w ust. 1.

Rozdział 6

Rozgraniczanie nieruchomości

Art. 29. 1. Rozgraniczenie nieruchomości ma na celu ustalenie przebiegu ich granic przez określenie położenia punktów i linii granicznych, utrwalenie tych punktów znakami granicznymi na gruncie oraz sporządzenie odpowiednich dokumentów.

2. Rozgraniczeniu podlegają, w miarę potrzeby, wszystkie albo niektóre granice określonej nieruchomości z przyległymi nieruchomościami lub innymi gruntami.

3. Rozgraniczenia nieruchomości dokonują wójtowie (burmistrzowie, prezydenci miast) oraz, w wypadkach określonych w ustawie, sądy.

Art. 30. 1. Wójtowie (burmistrzowie, prezydenci miast) przeprowadzają rozgraniczenie nieruchomości z urzędu lub na wniosek strony.

2. Postępowanie o rozgraniczenie nieruchomości przeprowadza się z urzędu przy scaleniu gruntów, a także jeżeli jest brak wniosku strony, a potrzeby gospodarki narodowej lub interes społeczny uzasadniają przeprowadzenie rozgraniczenia.

3. Postanowienie o wszczęciu postępowania w sprawie scalenia gruntów zastępuje postanowienie o wszczęciu postępowania o rozgraniczenie nieruchomości.

4. Na postanowienie o wszczęciu postępowania o rozgraniczenie nieruchomości nie służy zażalenie.

Art. 31. 1. Czynności ustalania przebiegu granic wykonuje geodeta upoważniony przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta).

2. Przy ustalaniu przebiegu granic bierze się pod uwagę znaki i ślady graniczne, mapy i inne dokumenty oraz punkty osnowy geodezyjnej.

3. Jeżeli jest brak danych, o których mowa w ust. 2, lub są one niewystarczające albo sprzeczne, ustala się przebieg granicy na podstawie zgodnego oświadczenia stron lub jednej strony, gdy druga strona w toku postępowania oświadczenia nie składa i nie kwestionuje przebiegu granicy.

4. W razie sporu co do przebiegu linii granicznych, geodeta nakłania strony do zawarcia ugody. Ugoda zawarta przed geodetą posiada moc ugody sądowej.

Art. 32. 1. Wezwanie do stawienia się na gruncie doręcza się stronom za zwrotnym poświadczeniem odbioru, nie później niż 7 dni przed wyznaczonym terminem.

2. W wezwaniu należy poinformować strony o skutkach niestawiennictwa.

3. Nie usprawiedliwione niestawiennictwo stron nie wstrzymuje czynności geodety.

4. W razie usprawiedliwionego niestawiennictwa strony, geodeta wstrzymuje czynności do czasu ustania przeszkody lub wyznaczenia pełnomocnika - nie dłużej jednak niż na okres jednego miesiąca.

5. Z czynności ustalenia przebiegu granic sporządza się protokół graniczny lub akt ugody.

6. Ministrowie właściwy do spraw architektury i budownictwa oraz właściwy do spraw rozwoju wsi określają rodzaje dokumentów stanowiących podstawę ustalania przebiegu granic oraz sposób i tryb wykonywania przez geodetę czynności ustalania przebiegu granic i sporządzania dokumentacji przy rozgraniczaniu nieruchomości.

Art. 33. 1. Wójt (burmistrz, prezydent miasta) wydaje decyzję o rozgraniczeniu nieruchomości, jeżeli zainteresowani właściciele nieruchomości nie zawarli ugody, a ustalenie przebiegu granicy nastąpiło na podstawie zebranych dowodów lub zgodnego oświadczenia stron.

2. Wydanie decyzji poprzedza:

1) dokonanie przez wójta, burmistrza (prezydenta miasta) oceny prawidłowości wykonania czynności ustalania przebiegu granic nieruchomości przez upoważnionego geodetę oraz

zgodności sporządzonych dokumentów z przepisami; w wypadku stwierdzenia wadliwego wykonania czynności upoważnionemu geodecie zwraca się dokumentację do poprawy i uzupełnienia,

2) włączenie dokumentacji technicznej do państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego.

3. Strona niezadowolona z ustalenia przebiegu granicy może żądać, w terminie 14 dni od dnia doręczenia jej decyzji w tej sprawie, przekazania sprawy sądowi.

Art. 34. 1. Jeżeli w razie sporu co do przebiegu linii granicznych nie dojdzie do zawarcia ugody lub nie ma podstaw do wydania decyzji, o której mowa w art. 33 ust. 1, upoważniony geodeta tymczasowo utrwała punkty graniczne według ostatniego stanu spokojnego posiadania, dokumentów i wskazań stron, oznacza je na szkicu granicznym, sporządza opinię i całość dokumentacji przekazuje właściwemu wójtowi (burmistrzowi, prezydentowi miasta).

2. Organ, o którym mowa w ust. 1, umarza postępowanie administracyjne i przekazuje sprawę z urzędu do rozpatrzenia sądowi.

3. Sąd rozpatruje sprawy o rozgraniczenie nieruchomości w trybie postępowania nieprocesowego.

4. Przepisów ust. 1-3 i art. 31 ust. 4 nie stosuje się do sporów wynikłych przy wyznaczaniu granic nowo tworzonych nieruchomości na podstawie odrębnych przepisów.

Art. 35. 1. Na obszarach objętych postępowaniem scaleniowym sprawy sporne związane z ustaleniem przebiegu granic nieruchomości rozstrzyga organ prowadzący to postępowanie, stosując odpowiednio przepisy o rozgraniczaniu nieruchomości.

2. Sprawy o rozgraniczenie nieruchomości, toczące się przed organami administracji państwowej po wszczęciu postępowania scaleniowego, są rozpatrywane w ramach tego postępowania.

3. Decyzja o scaleniu gruntów, wydana w trybie określonym w ust. 1, zastępuje decyzję o rozgraniczeniu nieruchomości.

4. W wypadku umorzenia postępowania scaleniowego sprawy, o których mowa w ust. 2, są prowadzone przy zastosowaniu przepisów o rozgraniczaniu nieruchomości.

Art. 36. Sąd, przed którym toczy się sprawa o własność lub o wydanie nieruchomości albo jej części, jest właściwy również do przeprowadzenia rozgraniczenia, jeżeli ustalenie przebiegu granic jest potrzebne do rozstrzygnięcia rozpatrywanej sprawy. W tym wypadku sąd w orzeczeniu zamieszcza również rozstrzygnięcie o rozgraniczeniu nieruchomości.

Art. 37. 1. Wykonanie orzeczeń sądowych o rozgraniczeniu nieruchomości odbywa się z udziałem geodety.

2. Prawomocne orzeczenia i ostateczne decyzje ustalające przebieg granic nieruchomości sąd lub organ rozstrzygający przesyła z urzędu w terminie 30 dni do sądów rejonowych właściwych do prowadzenia ksiąg wieczystych i do właściwych starostów, w celu ujawnienia ich w księgach wieczystych oraz w ewidencji gruntów i budynków.

Art. 38. Właściciele lub inne osoby władające nieruchomościami (gruntami) są obowiązane do ochrony znaków granicznych.

Art. 39. 1. Przesunięte, uszkodzone lub zniszczone znaki graniczne, ustalone uprzednio, mogą być wznowione bez przeprowadzenia postępowania rozgraniczeniowego, jeżeli istnieją dokumenty pozwalające na określenie ich pierwotnego położenia. Jeżeli jednak wyniknie spór co do położenia znaków, strony mogą wystąpić do sądu o rozstrzygnięcie sprawy.

2. Wznowienia znaków granicznych dokonują, na zlecenie zainteresowanych, podmioty prowadzące działalność gospodarczą i inne jednostki, o których mowa w art. 11.

3. O czynnościach wznowienia znaków granicznych zawiadamia się zainteresowane strony. Do zawiadomień stosuje się przepisy art. 32 ust. 1-4.

4. Z czynności wznowienia znaków granicznych sporządza się protokół.

5. Przepisy ust. 1-4 stosuje się odpowiednio przy wyznaczaniu punktów granicznych ujawnionych uprzednio w ewidencji gruntów i budynków.

Rozdział 7

Państwowy zasób geodezyjny i kartograficzny

Art. 40. 1. Państwowy zasób geodezyjny i kartograficzny służy gospodarce narodowej, obronności państwa, nauce, kulturze i potrzebom obywateli.

2. Państwowy zasób geodezyjny i kartograficzny, składający się z zasobu centralnego, zasobów wojewódzkich i zasobów powiatowych, stanowi własność Skarbu Państwa i jest gromadzony w ośrodkach dokumentacji geodezyjnej i kartograficznej.

3. Gromadzenie i prowadzenie państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego, kontrola opracowań przyjmowanych do zasobu oraz udostępnianie tego zasobu zainteresowanym jednostkom oraz osobom prawnym i fizycznym należy do:

- 1) Głównego Geodety Kraju - w zakresie zasobu centralnego,
- 2) marszałków województw - w zakresie zasobów wojewódzkich,
- 3) starostów - w zakresie zasobów powiatowych.

3a. Nadzór nad prowadzeniem państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego należy do Głównego Geodety Kraju, a w zakresie zasobów powiatowych i wojewódzkich także do wojewódzkich inspektorów nadzoru geodezyjnego i kartograficznego.

4. Materiały z państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego, które utraciły przydatność użytkową, podlegają wyłączeniu z tego zasobu, przy czym ta część, która stanowi materiały archiwalne, jest przekazywana do właściwych archiwów państwowych.

5. Minister właściwy do spraw architektury i budownictwa określi:

- 1) w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw rozwoju wsi, w drodze rozporządzeń:
 - a) rodzaje materiałów stanowiących państwowy zasób geodezyjny i kartograficzny, sposób i tryb ich gromadzenia i wyłączania z zasobu oraz udostępniania zasobu,
 - b) wysokość opłat za czynności związane z prowadzeniem państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego i uzgadnianiem usytuowania projektowanych sieci uzbrojenia terenu oraz związane z prowadzeniem krajowego systemu informacji o terenie, za udzielanie informacji, a także za wykonywanie wyrysów i wypisów z operatu ewidencyjnego;
- 2) w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw nauki, sposób klasyfikowania, kwalifikowania i porządkowania materiałów wyłączanych z państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego;
- 3) w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami i kierownikami urzędów centralnych, szczegółowe zasady i tryb założenia i prowadzenia krajowego systemu informacji o terenie.

Art. 41. 1. Tworzy się Fundusz Gospodarki Zasobem Geodezyjnym i Kartograficznym, zwany dalej "Funduszem", składający się z funduszy centralnego, wojewódzkich i powiatowych.

2. Przychodami funduszu centralnego są wpływy ze sprzedaży map oraz innych materiałów i informacji z zasobu centralnego, z opłat za czynności związane z prowadzeniem tego zasobu, przekazywane w okresach kwartalnych, w ciągu 30 dni od zakończenia kwartału, wpłaty z funduszy wojewódzkich i powiatowych w wysokości 10% ich wpływów, a także inne wpływy. Wpłaty na fundusz centralny geodeta powiatowy przekazuje za pośrednictwem geodety wojewódzkiego.

3. Przychodami funduszy wojewódzkich są wpływy ze sprzedaży map oraz innych materiałów i informacji z zasobów wojewódzkich, z opłat za czynności związane z prowadzeniem tych zasobów, przekazywane w okresach kwartalnych, w ciągu 30 dni od zakończenia kwartału, wpłaty z funduszy powiatowych w wysokości 10% ich wpływów, a także inne wpływy. Fundusze wojewódzkie mogą być uzupełniane dotacją z funduszu centralnego.

3a. Przychodami funduszy powiatowych są wpływy ze sprzedaży map, danych z ewidencji gruntów i budynków oraz innych materiałów i informacji z zasobów powiatowych, z opłat za czynności związane z prowadzeniem tych zasobów i uzgadnianiem usytuowania projektowanych sieci uzbrojenia terenu, a także inne wpływy. Fundusze powiatowe mogą być uzupełniane dotacją z funduszu centralnego i wojewódzkiego.

4. Środki Funduszu są przeznaczone na uzupełnienie środków budżetowych niezbędnych na finansowanie zadań związanych z aktualizacją i utrzymywaniem państwowego zasobu

geodezyjnego i kartograficznego oraz zakup urządzeń i wyposażenie lokali niezbędnych do prowadzenia tego zasobu.

5. Środkami funduszu dysponują:

- 1) Główny Geodeta Kraju - w zakresie funduszu centralnego,
- 2) marszałkowie województw - w zakresie funduszy wojewódzkich,
- 3) starostowie - w zakresie funduszy powiatowych.

6. (skreślony).

7. Marszałkowie województw i starostowie przedstawiają do zatwierdzenia właściwym sejmikom lub radom powiatów coroczne projekty planów oraz sprawozdania z wykonania zadań i gospodarowania funduszami, o których mowa w ust. 3 i 3a.

8. Środki funduszy centralnego, wojewódzkiego, powiatowego i gminnego gromadzone są na wyodrębnionym rachunku bankowym. Środki tych funduszy nie wykorzystane w danym roku kalendarzowym przechodzą na rok następny.

Art. 41a. 1. W przypadku przejęcia kompetencji przez wójtów (burmistrzów, prezydentów miast), zgodnie z art. 6a ust. 4, tworzy się gminny Fundusz Gospodarki Zasobem Geodezyjnym i Kartograficznym.

2. Do funduszu gminnego stosuje się odpowiednio zasady wynikające z przepisów art. 41, w zakresie dotyczącym funduszu powiatowego.

Rozdział 8

Uprawnienia zawodowe do wykonywania samodzielnych funkcji w dziedzinie geodezji i kartografii

Art. 42. 1. Do wykonywania samodzielnych funkcji w dziedzinie geodezji i kartografii jest niezbędne posiadanie uprawnień zawodowych.

2. Przez wykonywanie samodzielnych funkcji w dziedzinie geodezji i kartografii rozumie się:

- 1) kierowanie pracami geodezyjnymi i kartograficznymi, podlegającymi zgłoszeniu do państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego, oraz sprawowanie nad nimi bezpośredniego nadzoru,
- 2) wykonywanie czynności rzeczoznawcy z zakresu prac geodezyjnych i kartograficznych, podlegających zgłoszeniu do państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego,
- 3) pełnienie funkcji inspektora nadzoru z zakresu geodezji i kartografii,
- 4) wykonywanie czynności technicznych i administracyjnych związanych z rozgraniczaniem nieruchomości,
- 5) wykonywanie prac geodezyjnych i kartograficznych niezbędnych do dokonywania wpisów w księgach wieczystych oraz prac, w wyniku których mogłoby nastąpić zagrożenie dla zdrowia lub życia ludzkiego.

3. Osoby wykonujące samodzielne funkcje w dziedzinie geodezji i kartografii są obowiązane wykonywać swoje zadania z należytą starannością, zgodnie z zasadami współczesnej wiedzy technicznej i obowiązującymi przepisami prawa.

Art. 43. Uprawnienia zawodowe nadaje się w następujących zakresach:

- 1) geodezyjne pomiary sytuacyjno-wysokościowe, realizacyjne i inwentaryzacyjne,
- 2) rozgraniczanie i podziały nieruchomości (gruntów) oraz sporządzanie dokumentacji do celów prawnych,
- 3) geodezyjne pomiary podstawowe,
- 4) geodezyjna obsługa inwestycji,
- 5) geodezyjne urządzenie terenów rolnych i leśnych,
- 6) redakcja map,
- 7) fotogrametria i teledetekcja,
- 8) (skreślony).

Art. 44. 1. Uprawnienia zawodowe w dziedzinie geodezji i kartografii mogą otrzymać osoby, które:

- 1) posiadają wyższe lub średnie wykształcenie geodezyjne,

2) posiadają 3 lata praktyki zawodowej w wypadku wykształcenia wyższego i 6 lat praktyki zawodowej w wypadku wykształcenia średniego,

3) wykażą się znajomością przepisów w dziedzinie geodezji i kartografii,

4) posiadają nienaganną opinię zawodową.

2. Uprawnienia zawodowe w zakresach, o których mowa w art. 43 pkt 6 i 7, mogą otrzymać również osoby posiadające wyższe wykształcenie geograficzne o specjalności kartografia albo innej specjalności, po ukończeniu podyplomowego studium w zakresie kartografii.

2a. (skreślony).

3. Osoby posiadające w dziedzinie geodezji i kartografii tytuł naukowy profesora albo I lub II stopień specjalizacji zawodowej, nadane w trybie odrębnych przepisów, są zwolnione z wymogów określonych w ust. 1 pkt 2 i 3.

4. Główny Geodeta Kraju może w uzasadnionych wypadkach, na wniosek osoby ubiegającej się o uzyskanie uprawnień zawodowych, uznać posiadanie innego pokrewnego wykształcenia i długoletniej geodezyjnej lub kartograficznej praktyki zawodowej za spełnienie wymagań kwalifikacyjnych, o których mowa w ust. 1 i 2.

Art. 45. 1. Uprawnienia zawodowe nadaje Główny Geodeta Kraju na podstawie wyników postępowania kwalifikacyjnego, przeprowadzonego przez komisję kwalifikacyjną do spraw uprawnień zawodowych.

2. Nadanie uprawnień zawodowych stwierdza się świadectwem. Odmowa nadania uprawnień zawodowych następuje w drodze decyzji.

3. Główny Geodeta Kraju powołuje komisję do spraw uprawnień zawodowych z udziałem przedstawicieli stowarzyszeń społeczno-zawodowych działających w dziedzinie geodezji i kartografii, a także prowadzi centralny rejestr osób posiadających uprawnienia zawodowe.

4. Koszty postępowania kwalifikacyjnego ponosi osoba ubiegająca się o nadanie uprawnień zawodowych.

5. Minister właściwy do spraw architektury i budownictwa określi, w drodze rozporządzenia, sposób, tryb i szczegółowe warunki nadawania uprawnień zawodowych oraz działania komisji kwalifikacyjnej do spraw uprawnień zawodowych w dziedzinie geodezji i kartografii.

Art. 46. 1. Osobom, o których mowa w art. 42, które ze swojej winy naruszyły przepisy art. 42 ust. 3, można:

1) udzielić upomnienia,

2) udzielić nagany z wpisem do centralnego rejestru osób posiadających uprawnienia zawodowe,

3) zawiesić wykonywanie uprawnień zawodowych na okres od 6 miesięcy do jednego roku,

4) zawiesić wykonywanie uprawnień zawodowych do czasu ponownego złożenia egzaminu z wynikiem pozytywnym,

5) odebrać uprawnienia zawodowe, z możliwością ubiegania się o ponowne ich uzyskanie po upływie 3 lat od dnia ich odebrania.

2. W sprawach wymienionych w ust. 1 orzeka, w drodze decyzji, Główny Geodeta Kraju na wniosek wojewódzkiego inspektora nadzoru geodezyjnego i kartograficznego.

3. W przypadku utraty zdolności do czynności prawnych przez osoby, o których mowa w art. 42, albo skazania ich za przestępstwa przeciwko mieniu, obrotowi gospodarczemu, wiarygodności dokumentów, obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi, za przestępstwa skarbowe oraz inne przestępstwa mające znaczenie ze względu na wykonywany zawód - o pozbawieniu uprawnień zawodowych orzeka Główny Geodeta Kraju w drodze decyzji.

4. Na decyzje, o których mowa w ust. 2 i 3, przysługuje skarga do sądu administracyjnego w trybie określonym w odrębnych przepisach.

Art. 47. Jeżeli przy wykonywaniu funkcji mierniczych górniczych, asystentów mierniczych górniczych lub biegłych sądowych jest niezbędne prowadzenie prac geodezyjnych i kartograficznych podlegających obowiązkowi zgłoszenia do państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego, osoby wykonujące te prace powinny posiadać uprawnienia zawodowe zgodnie z przepisami ustawy.

Rozdział 9

Przepisy karne

Art. 48. 1. Kto:

- 1) wbrew przepisom art. 12 nie zgłasza prac geodezyjnych i kartograficznych lub nie przekazuje materiałów, powstałych w wyniku prac geodezyjnych i kartograficznych, lub informacji o tych materiałach do państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego,
 - 2) wbrew przepisom art. 13 ust. 1 pkt 1 utrudnia lub uniemożliwia osobie wykonującej prace geodezyjne i kartograficzne wejście na grunt lub do obiektu budowlanego i dokonanie niezbędnych czynności związanych z wykonywaną pracą,
 - 3) wbrew przepisom art. 15 niszczy, uszkadza, przemieszcza znaki geodezyjne, grawimetryczne lub magnetyczne i urządzenia zabezpieczające te znaki oraz budowle triangulacyjne, a także nie zawiadamia właściwych organów o zniszczeniu, uszkodzeniu lub przemieszczeniu znaków geodezyjnych, grawimetrycznych lub magnetycznych, urządzeń zabezpieczających te znaki oraz budowli triangulacyjnych,
 - 4) wbrew przepisom art. 18 bez wymaganego zezwolenia bądź wbrew jego warunkom wykonuje prace reprodukcyjne lub rozpowszechnia mapy, materiały fotogrametryczne i teledetekcyjne,
 - 5) wbrew przepisom art. 22 ust. 2 i 3, będąc obowiązany do zgłoszenia zmian danych objętych ewidencją gruntów i budynków, nie zgłosi ich do właściwego organu w ciągu 30 dni od dnia powstania zmian albo będąc obowiązany dostarczyć dokumenty niezbędne do wprowadzenia zmian w ewidencji gruntów i budynków nie dostarczy ich,
 - 6) wbrew przepisom art. 27 ust. 2 nie uzgadnia usytuowania projektowanych sieci uzbrojenia terenu bądź nie zapewnia przeprowadzenia wyznaczenia usytuowania obiektów budowlanych, geodezyjnych pomiarów powykonawczych i sporządzenia dokumentacji z tym związanej,
 - 7) wbrew przepisom art. 42 bez wymaganych uprawnień zawodowych wykonuje samodzielne funkcje w dziedzinie geodezji i kartografii
- podlega karze grzywny.
2. W wypadkach określonych w ust. 1 orzekanie następuje na podstawie przepisów o postępowaniu w sprawach o wykroczenia.

Rozdział 10

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 49. 1. Działalność gospodarcza w zakresie prac geodezyjnych i kartograficznych, prowadzona w dniu wejścia w życie ustawy na podstawie zezwoleń przez podmioty nie będące osobami prawnymi, podlega w terminie trzech miesięcy wpisowi z urzędu do ewidencji prowadzonej na podstawie przepisów o działalności gospodarczej.

2. W stosunku do osób wykonujących prace geodezyjne i kartograficzne nie mają zastosowania przepisy ustawy z dnia 22 marca 1989 r. o rzemiośle (Dz. U. Nr 17, poz. 92 oraz z 1997 r. Nr 121, poz. 769 i 770).

Art. 50. 1. Dokumenty stwierdzające posiadanie kwalifikacji zawodowych, uzyskane w trybie przepisów obowiązujących przed dniem wejścia w życie ustawy, są jednoznaczne z uprawnieniami zawodowymi, o których mowa w art. 42.

2. Osoby nie posiadające uprawnień zawodowych, zatrudnione w istniejących jednostkach gospodarki uspołecznionej na stanowiskach, do których zajmowania jest wymagane posiadanie tych uprawnień, są obowiązane do ich uzyskania w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie ustawy.

Art. 51. W ewidencji gruntów i budynków, założonej na podstawie dekretu z dnia 2 lutego 1955 r. o ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. Nr 6, poz. 32), oprócz właściciela, do czasu uregulowania tytułu własności, wykazuje się także osobę władającego.

Art. 52. Postępowanie o rozgraniczenie nieruchomości, wszczęte przed dniem wejścia w życie ustawy, prowadzi się według przepisów dotychczasowych.

Art. 53. Nieruchomości państwowe, wydzielone w związku z usytuowaniem na nich znaków geodezyjnych, grawimetrycznych i magnetycznych, urządzeń zabezpieczających te znaki i budowli triangulacyjnych, przechodzą w zarząd właściwych starostów.

Art. 53a. Do czasu przekształcenia ewidencji gruntów i budynków w kataster nieruchomości przez użyte w niniejszej ustawie pojęcie "kataster" rozumie się tę ewidencję.

Art. 54. Ustawa nie narusza przepisów:

1) art. 1 i 4 dekretu z dnia 6 września 1951 r. o obszarach szczególnie ważnych dla obrony kraju (Dz. U. Nr 46, poz. 341),

2) dekretu z dnia 6 maja 1953 r. - Prawo górnicze (Dz. U. z 1978 r. Nr 4, poz. 12, z 1984 r. Nr 35, poz. 186, z 1987 r. Nr 33, poz. 180, z 1988 r. Nr 41, poz. 324, z 1989 r. Nr 35, poz. 192, z 1990 r. Nr 14, poz. 89 i z 1991 r. Nr 31, poz. 128)⁽¹⁾,

3) art. 5 i art. 18 ust. 2 pkt 4 dekretu z dnia 23 marca 1956 r. o ochronie granic państwowych (Dz. U. Nr 9, poz. 51, z 1959 r. Nr 27, poz. 168, z 1969 r. Nr 13, poz. 95, z 1977 r. Nr 37, poz. 162 i z 1990 r. Nr 34, poz. 198)⁽²⁾,

4) ustawy z dnia 15 lutego 1962 r. o ochronie dóbr kultury i o muzeach (Dz. U. Nr 10, poz. 48 i z 1983 r. Nr 38, poz. 173)⁽³⁾,

5) ustawy z dnia 24 października 1974 r. - Prawo budowlane (Dz. U. Nr 38, poz. 229, z 1981 r. Nr 12, poz. 57, z 1983 r. Nr 44 poz. 200 i 201, z 1984 r. Nr 35, poz. 185 i 186, z 1987 r. Nr 21, poz. 124, z 1988 r. Nr 41, poz. 324 oraz z 1990 r. Nr 34, poz. 198)⁽⁴⁾,

6) ustawy z dnia 24 października 1974 r. - Prawo wodne (Dz. U. Nr 38, poz. 230, z 1980 r. Nr 3, poz. 6, z 1983 r. Nr 44, poz. 201, z 1989 r. Nr 26, poz. 139 i Nr 35, poz. 192, z 1990 r. Nr 34, poz. 198 i Nr 39, poz. 222, z 1991 r. Nr 32, poz. 131 i Nr 77, poz. 335, z 1993 r. Nr 40, poz. 183, z 1994 r. Nr 27, poz. 96, z 1995 r. Nr 47, poz. 243, z 1996 r. Nr 106, poz. 496, z 1997 r. Nr 47, poz. 299, Nr 88, poz. 554 i Nr 133, poz. 885, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 oraz z 2000 r. Nr 12, poz. 136 i Nr 89, poz. 991),

7) ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (Dz. U. Nr 31, poz. 214, z 1984 r. Nr 35, poz. 187, z 1988 r. Nr 19, poz. 132, z 1989 r. Nr 4, poz. 24, Nr 34, poz. 178 i 182, z 1990 r. Nr 20, poz. 121, z 1991 r. Nr 55, poz. 234, Nr 88, poz. 400, Nr 95, poz. 425, z 1992 r. Nr 54, poz. 254 i Nr 90, poz. 451, z 1994 r. Nr 136, poz. 704, z 1995 r. Nr 132, poz. 640, z 1996 r. Nr 89, poz. 402 i Nr 106, poz. 496, z 1997 r. Nr 98, poz. 604, Nr 133, poz. 882 i 883 i Nr 141, poz. 943, z 1998 r. Nr 131, poz. 860, Nr 155, poz. 1016 i Nr 162, poz. 1118, z 1999 r. Nr 49, poz. 483 i Nr 70, poz. 778 oraz z 2000 r. Nr 6, poz. 69 i Nr 66, poz. 787).

Art. 55. W ustawie z dnia 26 marca 1982 r. o scalaniu i wymianie gruntów (Dz. U. Nr 11, poz. 80 i z 1989 r. Nr 10, poz. 55) w art. 24 w ust. 4 dodaje się pkt 3 w brzmieniu:

"3) przebieg granic nieruchomości w wypadkach, o których mowa w ustawie - Prawo geodezyjne i kartograficzne".

Art. 56. W ustawie z dnia 12 listopada 1985 r. o zmianach w organizacji oraz zakresie działania niektórych naczelnych i centralnych organów administracji państwowej (Dz. U. Nr 50, poz. 262 i z 1987 r. Nr 33, poz. 180) w art. 2 w ust. 2 pkt 10 otrzymuje brzmienie:

"10) ewidencji gruntów i budynków w odniesieniu do obszarów gmin, a także podziałów i rozgraniczenia nieruchomości - w odniesieniu do obszarów nie objętych działaniem ustawy z dnia 29 kwietnia 1985 r. o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości (Dz. U. z 1989 r. Nr 14, poz. 74 i Nr 29, poz. 154)".

Art. 57. W ustawie z dnia 23 października 1987 r. o utworzeniu urzędu Ministra Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa (Dz. U. Nr 33, poz. 173) w art. 3 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

"3. Minister Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa wykonuje zadania w dziedzinie geodezji i kartografii, z wyłączeniem zadań przewidzianych w ustawie - Prawo geodezyjne i kartograficzne dla Ministrów Obrony Narodowej oraz Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej".

Art. 58. Tracą moc:

1) dekret z dnia 13 września 1946 r. o rozgraniczeniu nieruchomości (Dz. U. Nr 53, poz. 298 i Nr 70, poz. 382),

2) dekret z dnia 25 kwietnia 1948 r. o prawie dokonywania zdjęć aerofotogrametrycznych (Dz. U. Nr 24, poz. 160),

3) dekret z dnia 2 lutego 1955 r. o ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. Nr 6, poz. 32),

4) dekret z dnia 13 czerwca 1956 r. o państwowej służbie geodezyjnej i kartograficznej (Dz. U. Nr 25, poz. 115, z 1983 r. Nr 44, poz. 200, z 1987 r. Nr 33, poz. 180 i z 1988 r. Nr 24, poz. 170).

Art. 59. Do czasu wydania przepisów wykonawczych przewidzianych w ustawie pozostają w mocy dotychczasowe przepisy, jeżeli nie są z nią sprzeczne.

Art. 60. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1989 r.

* Niniejszy jednolity tekst zawiera oznaczenia ministrów właściwych do określonych spraw zgodnie z wymogami wynikającymi z klasyfikacji działów administracji rządowej stosownie do ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz.U.99.82.928).

¹⁾ Utracił moc z dniem 2 września 1994 r. stosownie do art. 158 pkt 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. - Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U.94.27.96).

²⁾ Utracił moc z dniem 19 listopada 1990 r. stosownie do art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 12 października 1990 r. o ochronie granicy państwowej (Dz.U.90.78.461).

³⁾ Jednolity tekst ustawy z dnia 15 lutego 1962 r. o ochronie dóbr kultury (Dz.U.99.98.1150). Obecnie sprawy muzeów reguluje ustawa z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach (Dz.U.97.5.24), która weszła w życie z dniem 4 lutego 1997 r.

⁴⁾ Utraciła moc z dniem 1 stycznia 1995 r. stosownie do art. 107 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (Dz.U.94.89.414).